

Vårt Järna

Järna SK fyller 100 år

Fira med klubben på Järnadagen
den 14 september Sid 7

Järna kultur- fest är tillbaka

Njut av mat, musik, dans, teater och
marknad den 24 augusti Sid 6

Årets Kringelställe: Restaurang Vildvux

Läs intervjun med kocken
Anders Eldö Sid 8

Nya Futurum – ett nytt kulturnav tar form

Se hur byggnationen fortskrider Sid 4–5

Ny stor lekplats ska byggas i år

med natur, kultur
och historia Sid 3

Järna växer och utvecklas

HEJ ALLA JÄRNABOR! Nu är det snart sommar och vi ser fram emot sköna dagar i parken, skogen eller på stranden. Järna har många fina platser att besöka. I detta nummer av Vårt Järna vill vi i kommunalnämnden berätta lite om vad som är på gång i vår kommunal.

Ombyggnationen av stationsområdet börjar bli klar, vi hoppas att ni uppskattar den nya bussterminalen, cykelgaraget och all växtlighet. Järna växer och utvecklas med nya bostäder och mötesplatser. Futurum och Järna IP förstås, och snart börjar den nya Eneparken växa fram. Och efter sommaren kan vi se fram emot att träffas igen på Järna kulturfest!

Åsikterna från er Järnabor är viktiga för oss i kommunalnämnden i vårt arbete med planering och utveckling och för våra verksamheter. Så tveka inte att höra av dig om du undrar över något eller har synpunkter och idéer som är viktiga för dig, eller bara ta chansen att se vilka vi är och höra mer om vad vi gör.

Trevlig sommar!

Hanna Klingborg (MP),
Ordförande Järna kommunalnämnd

ÖP2050 – översiktsplanen visar vägen framåt för hela kommunen

Södertälje kommun håller på att ta fram en ny översiktsplan som ska beskriva viljeinriktningen kring samhällsbyggandet fram till 2050. Arbetet gäller hela kommunen – Södertälje stad och tätorterna, som Järna.

ÖVERSIKTSPLANEN SKA VISA hur kommunen ska använda mark och vatten i framtiden på ett hållbart sätt och beskriva vilka grundläggande mål och strategier som vägleder det långsiktiga samhällsbyggandet i kommunen, och kommunalerna. Som till exempel var kommunen vill se ny bebyggelse – bostäder, service, handel och verksamheter – och vilka områden som ska värnas för natur och rekreation.

Samrådstiden planeras från juni till september 2024. Då har Järnaborna chans att tycka till. Samrådet är en stor del av planprocessen där förslaget till översiktsplan successivt arbetas fram. Målet är att få till stånd en bred dialog i processen när det ännu finns möjligheter att påverka förslaget.

Under samrådet kommer förslaget till över-

siktsplan finnas att ta del av på webben och i pappersform bland annat i Stadshuset och kommunens olika bibliotek, som i Järna. Under samrådstiden kommer det även hållas informationsmöten och medborgardialoger i kommunens olika delar då boende, företagare, markägare, föreningar och organisationer kan ställa frågor och lämna synpunkter.

Därefter följer en tid av revidering, innan den går ut på granskning, och ny chans att lämna synpunkter finns. Till slut ska översiktsplanen antas, vilket sker i kommunfullmäktige, preliminärt i slutet av 2025.

Information och tidpunkter för samrådsaktiviteter kommer att presenteras på kommunens webbsida framöver:

www.sodertalje.se/op2050

Ny lekplats på Enefältet

En ny stor lekplats ska byggas på Enefältet med ett tema som knyter an till den historiska platsen.

I SOMMAR KOMMER arbetet vid gångvägarna högt uppe på Enefältet att starta. Mellan hundrastgården, fotbollsplanen och entrén till naturreservatet kommer Järnaborna, både unga och gamla, att få en ny träffpunkt, lekplats – Eneparken.

Ansvarig projektledare för den nya parken är kommunens nya landskapsarkitekt Klara Leopold. Hon fascineras av vyerna, ytorna och ljuset på platsen mellan Eneskolan och villorna i Eneområdet.

– Det finns, som många vet, en hel del fornlämningar i området, men vi har fått tillstånd till att bygga av länsstyrelsen. Så nu drar vi i gång, säger hon.

– Ett drömprojekt, helt enkelt. Det är superkul att planera och sedan bygga upp denna park.

Redan till sommaren kommer mark att schaktas, men de befintliga gångvägarna blir

Foto: Jalmar Carlsson

Klara Leopold är kommunens nya landskapsarkitekt.

likaså fotbollsplanen, hundrastgården och givetvis entrén till Moraåns naturreservat.

Kommundelsnämnden har tidigare sett behov av en större allmän park och lekplats, och området har pekats ut som lämpligt i strukturplan för östra Järna som beslutades i mars 2021. Nu kan den förverkligas – med ett tema som knyter an till den historiska platsen Ene. Fynd har gjorts från sten-, järn- och bronsålder. Lekplatsen utformas som en naturlekplats och innehåller lekutrustning, nyplantering och sittplatser.

Om man kommer gående norrifrån på gångstigen, ligger hundrastgården till vänster. Där bredvid planeras en naturväv och sorteringsbänk för naturmaterial. Rakt fram ska den nya stora grillplatsen ligga, en bit från den lilla naturgräsplanen. Till höger, högst upp med bra utsikt, ska sittgrupper anläggas samt en slags gradäng som kan bli som en liten scen. Längs med gångstigen bort mot naturreservatsentrén blir det en lekplats – med boplats, skepp, gungor, sandlåda och en större uppschaktad kulle för rutschkana.

– Man ser ända bort till Ytterjärna kyrka. Det är en väldigt fin plats och nu kommer den att användas av många. Meningen är att det ska vara en plats för familjer med barn i olika åldrar, men också en utflyktsplats för skolklasser.

Man ska kombinera natur med kultur och historia i den relativt stora parken.

– Vi hoppas på hjälp från Järna hembygdsförening, bland annat.

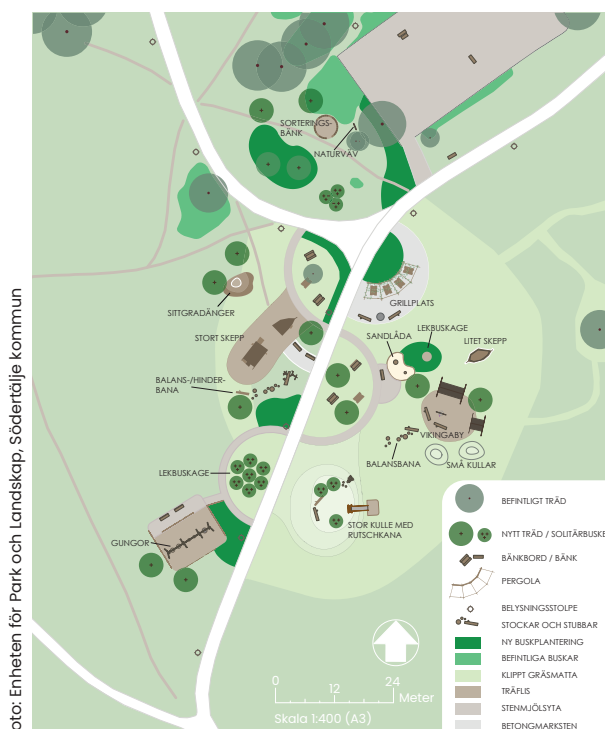

Foto: Enheten för Park och Landskap, Södertälje kommun

Med reservation för eventuella ändringar.

Ljust och rymligt på övervåningen, där bibliotekets barnavdelning ska ligga. Här kommer en spiraltrappa att finnas som binder de två våningarna och biblioteksavdelningarna.

Fritidsgårdens nya caféavdelning kommer att bli väl utrustad, och framför blir det en stor cafédisk. Bredvid caféet finns det plats för ett par nya verksamhetsrum.

Kom med in i nya Futurum

Snart är det färdigt, Järnas nygamla kulturnav – Futurum. Under ett par år har Futurum byggts om och till. Under våren 2025 år ska dörrarna öppnas.

TELGE FASTIGHETERS PROJEKTLEDARE Anis Efrem och platschef Andreas Pano från M3, träffas nästan dagligen för att leda och kontrollera det stora, komplicerade projektet med att bygga till, utveckla, men ändå bevara Futurum.

– Invändigt är allt nytt. Men utanpå är det två byggnader som sitter ihop, Futurum är en speciell byggnad, säger Anis Efrem nöjt.

Futurum byggdes som en framtidssatsning, som Folkets hus i centrala Järna på 60-talet och har behövt en renovering.

Håller budgeten och tidsplanen

Men trots utmaningar håller budgeten på 122 miljoner kronor och även tidsplanen, berättar Anis Efrem. Inflyttning beräknas ske under kvartal ett nästa år, då verksamheterna ska möblera sina olika delar under ett par månader.

Efter diskussioner under många år gjordes det 2019 ett omtag, efter att de tidigare förslagen inte längre var aktuella. 2021 presenterades nya skisser av arkitektbyrån Nyréns, och i maj 2023 påbörjades arbetet på plats, ett arbete som kommit halvvägs, i tid mätt. Tanken är att minst fyra verksamheter ska samsas i byggnaden; ett nytt bibliotek, Järna fritidsgård, Kulturskolan och föreningslivet.

Den gamla byggnaden på drygt 900 kvadrat byggs nu ihop med den nya på över 1100 kvadrat, men utan att röra, och inte heller helt skymma det gamla Q-märkta Futurum.

Stommen på nybyggnaden var klar i februari, och nu pågår mest arbete inuti. Både i den nya ljusa och rymliga biblioteks- och entrédelen, men också i gamla Futurum.

Järnas träffpunkt

– Vi lever upp till projektmålen, och att huset ska bli Järnas mötesplats och träffpunkt.

– Bygget har varit komplicerat av just den anledningen, att det gamla måste bli kvar, sam-

Foton: Fredrik Sederholm

Marmortrappan från fritidsgården upp till Allsalen bevaras, men blir förmodligen mest en intern trappa för verksamheterna. Det byggs en ny trappa och trapphall genom alla våningarna på annat ställe.

Järna kommun- nämnd sammanträdes- plan hösten 2024

HÄR ÄR HÖSTENS datum för Järna kommunalnämnds sammanträden.

Mötena börjar oftast kl. 16.00 och äger oftast rum i Järna, ibland i Stadshuset i Södertälje. För aktuell tid och plats se www.sodertalje.se/jarnakdn

📅 3 september, 8 oktober,
12 november och 17 december.

För att ta del av handlingar besök: www.sodertalje.se/diarium

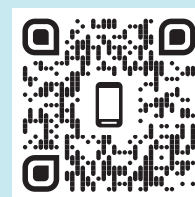
EU-valet 2024

📅 **Den 9 juni** är det val till Europaparlamentet. Mellan den 22 maj (förtidsröstningen startar) och söndagen den 9 juni kan du använda din demokratiska rätt att vara med och bestämma i vilken riktning Europa ska gå och vem du vill ska försvara dina intressen i EU.

📍 www.sodertalje.se/euval24

Hej Företagare i Järna!

GÅ IN VIA QR-koden, där hittar ni aktuell information och roliga event riktade mot företagare.

Skanna qr-koden med din mobilkamera, eller besök sodertalje.se/foretagande.

Skanna mig!

En hög tårbit med bibliotek kommer att synas från Storgatan, framför gamla Futurum. Taket på nya byggnaden kommer att få solcellspaneler.

Foton: Fredrik Sederholm

Telge fastigheters projektledare Anis Efrem och byggtreprenören M3:s platschef Andreas Pano.

tidigt som man byggt nytt på en liten tomtremsa precis invid två gator, säger Andreas Pano.

– Men det är ett märkligt bygge, det finns knappt en enda rät vinkel någonstans. Stor rymd också, fortsätter han.

Ny entré med klassisk skylt

Fritidsgården får en ny entré. Den gamla entrén, med en liten trappa på insidan, kommer bli som en liten scen. Fritidsgården utökas med ett LAN-rum och en musikstudio. Och i nya delens källare kommer Kulturskolan få flera nya rum.

Och visst ska Futurums klassiska gamla neonskylt återanvändas.

– Vi kommer att sätta upp den gamla skylten, nyrenoverad men utan neon, över den nya entrén, och om allt går som planerat göra en ny Futurum-skylt på den andra stora ingången, mot Åsgatan, säger Anis Efrem. Det är många som frågar efter skylten så vi har lagt ner en hel del på att renovera den. Den kommer att lysa, men med LED-lampor i stället.

Foton: Fredrik Sederholm

Järna kulturfest

tillbaka efter ett års vila

Efter 2022 års succé, och efter en sommar utan kulturfest, kommer Järna kulturfest tillbaka i augusti. Lördagen den 24 augusti blir det musik, mat, dans, teater och marknad i Järna centrum. Förra gången var det 37 konserter och 80 utställare och försäljare på kulturfesten.

JÄRNA KULTURFEST HAR växt till den största folkfesten i trakten, ett evenemang med fritt inträde som fått hela centrum att koka av liv, aktiviteter – och kultur i alla färger och former.

Som vanligt blir det marknad, konserter, teater, servering och folkfest för alla åldrar.

– Det blir återigen en stor folkfest i hela centrum med flera musikscener, marknad, loppis, mat och aktiviteter för alla åldrar och smaker, säger Arvid Rask på Kulturkarusellen som arrangerar kulturfesten.

4 000 besökare

Senaste gången, 2022 arrangerades Järna kulturfest under sommarens varmaste dygn med otroligt mycket folk på gatorna och fina konserter. Man räknade då med att uppemot 4000 besökare var på plats och nästan all mat och dryck tog slut. Störst intresse var det när lokala bandet Kolonien spelade tillsammans med Kristin Amparo.

– Speciellt drag var det i parken med stora scenen och serveringstålet där. I sommar kommer vi fortsätta på samma koncept och ta det till nästa nivå, säger Arvid Rask.

För bara någon månad efter succén sa Arvid Rask så här om varför man pausade ett år:

– Vi behöver lite tid att växa i kapp för att kunna bära evenemanget vidare. Vi har stöd för tält och scener från sponsorer och Järna kommundelsnämnd, men behöver mer så att vi kan köra igen år 2024. Det ser vi fram emot! Då kommer vi återigen slå på stora trumman och fylla Järnas gator med karnevalsstämning.

Arbetet med programmet pågår

Nu arbetas det för fullt med programmet för Järna kulturfest 2024, och vilka artister som bokats in och hur programmet ska se ut kommer publiceras i slutet av juni.

– För folk som vill vara med och hålla i en aktivitet, stå på marknaden eller medverka på annat sätt finns fortfarande möjlighet att anmäla sig på jarnakulturfest.com. Vi ser fram emot 24 augusti.

Kostnaderna för exempelvis scener, tält och material har täckts med hjälp av sponsring och bidrag från Järna kommundelsnämnd.

jarnakulturfest.com

Arvid Rask på Kulturkarusellen arrangerar kulturfesten i Järna centrum.

Järna SK kommer firas på Järnadagen 14 september.

Dags att fira

Järnas sportiga 100-åring!

Egentligen tjuvstartade stations skrivare Linus Bengtsson och hans kompisar butiksbiträdet, barberaren och järnvägsarbetaren, Järnas första idrottsförening redan 1921.

MEN BOLLSPELANDET PÅ Torget, den enda plana platsen i samhället, tog inte fart ordentligt. Så det blev 1924, för ett sekel sedan, när fotbollen och sedan friidrotten rullade i gång och JSK blev medlem i Riksidrottsförbundet, som Järna SK startade på riktigt.

För att fira Linus Bengtsson och hans kamraters initiativ ska dagens Järna SK författa en jubileumsskrift, och hoppas nu få in bilder och gammalt, och tidigare okänt, material.

– Vi har ju en del sedan tidigare, men det har kommit in en gammal medlemsbok med fotbollsresultat från 1925, och bandyresultat från 1936, samt en pokal som klubbmästaren i friidrott 1929 erhöll, berättar Bertil Ahlqvist i JSK.

Firar på Järnadagen

Själva 100-årsfirandet kommer att ske på Järnadagen 14 september då också Järnaloppet, för stora och små avgörs. Samtliga dagens sektioner kommer att visa upp sig, och ambitionen är att jubileumsskriften ska vara färdig då.

Fotbollens första idrottsplats kallades Sportvallen och låg där den tidiga rangerbangården legat, bandyn spelades på grunda Logsjöns naturis, eller nere på havsisen i Håknäsviken.

Orientering och gång kom tidigt på programmet och tio år efter bildandet valdes den

första kvinnan in som medlem och ganska snart var kvinnor med i friidrotten, i orienteringen och i gångsporten.

1200 aktiva

JSK är en idrottsförening som för närvarande har sju olika sektioner. Verksamheten omfattar bordtennis, fotboll, friidrott, gymnastik, innebandy, ishockey och tennis. Jubileumsåret 2024 har klubben cirka 1200 aktiva, och 200 ideella ledare.

– Sportklubben har ett uttalat syfte att vara tillgänglig för alla som vill sporta i Järna. Det är en flersektionsklubb där de yngsta kan börja med fotboll, skridskoskola och innebandy redan som femåringar.

Men den mest blandade sektionen i ålder har bordtennisen. Unga knattar och gamla veteraner tränar ihop.

– Vi har stora förhoppningar om ett stort evenemang på Järnadagen då vi ska fira 100 år. Det kom ju 600–700 personer när vi invigde ishallen och hela Järna IP. Så det kommer säkert bli en folkfest, menar Bertil Ahlqvist. Då ska alla sporter få visa upp sig på olika sätt, jubileumsskriften med kapitel om de tio decenniernas idrottande, samt en liten historisk utställning med bilder, pokaler och annat.

Anders Eldö – krögare på prisade Vildvux:

”Här ute fungerar inte green washing”

På nya restaurangen Vildvux på Skillebyholm trivs krögaren Anders Eldö.

– Jag blev helt tagen av platsen första gången och tog chansen att öppna Vildvux när det blev ledigt, säger han om sin lunchrestaurang och café i ”Sveriges biodynamiska hjärta”.

PÅ BARA KNAPPT ett år har restaurangen på Skillebyholm och dess personal nått erkännande och prisats för sitt arbete med Vildvux.

Med motiveringen ”På restaurangen Vildvux råder genuin matglädje och här tillagas ekologiska och närodlat råvaror med kärlek. Med hög kvalitet på maten och en trevlig atmosfär är det ett lunchställe som många Södertäljebor är stolta över. Anders och gänget är kunniga och engagerade och ordnar aktiviteter som höstmärnad, julmärnad och yogapass. En pärla på landsbygden tog Vildvux hem priset ”Årets Kringelställe”.

– Det var överraskande och roligt att uppmärksammas så snabbt, kommenterar Anders Eldö.

Han menar att det är en ynnest att jobba mitt i Sveriges biodynamiska hjärta, att få tag i fina råvaror. Nästan allt närproducerat.

– Många krogar försöker leva som de lär, med närodlat och biodynamiska råvaror. Men vi måste göra och klara det, här ute fungerar det inte med green washing.

Råvaror på nära håll

Anders, som inledde sin restaurangbana som diskare som 16-åring och som som tidigt jobbade i köket på Operakällaren, kom till Skillebyholm på en höstmärnad för många år sedan. Efter att ha gått flera trädgårdsutbildningar på Skillebyholm fick han syn på att restaurangen var ledig.

– Det är underbart att arbeta här ute. Vi kan få

Anders Eldö

Ålder: 58 år

Bor: I Nacka, jobbar på Skillebyholm

Familj: Sambo Kristina Holmsen (som han driver Vildvux med), två vuxna söner, varav en jobbar på Vildvux

Yrke: Kock, tidigare yrkeslärare

Aktuell: Vildvux prisades på Södertäljegalan 2024 som ”Årets Kringelställe”

tag i massor av råvaror på nära håll. I dag ska jag ut och plocka ramslök vid ett vattendrag. Ibland får man åka upp till ICA eller Reko. Allt utom närfångad fisk finns att få tag på.

Vildvux har luncher varje vardag, och café senare på eftermiddagarna. Förhoppningen är att kunna ha öppet också på söndagar i sommar.

– Vi har tre rätter per dag, en soppa och två varmrätter. Minst en är vegetarisk, men det är alltid mycket grönsaker.

Vårt Järna ges ut av kommunalnämnden i Järna.

GRAFISK FORMGIVNING Roxx Communication Group.

TRYCK Stibo Complete, februari 2024.

SÖDERTÄLJE KOMMUN Stadshuset, Nyköpingsvägen 26,
Södertälje, 08-523 010 00, www.sodertalje.se

Södertälje
kommun